

RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR BOSHLANG'ICH TA'LIMDA RAQAMLI IQTISODIY KO'NIKMALARNI SHAKLLANTIRUVCHI VOSITA SIFATIDA

Sharipova Go'zal Jumanazar qizi

TDPU 2-bosqich magistri

guzal.1007@mail.ru

Annotatsiya: Bu maqolada raqamli iqtisodiy ko'nikmalarni shakllantirishda qanday raqamli texnologiyalardan boshlang'ich ta'limda foydalanish mumkinligi va bu texnologiyalar qanday ko'nikmalarni shakllantirishga yordam berishi yoritilgan.

Kalit so'zlar: raqamli texnologiya, raqamli iqtisodiyot, ko'nikma, Google Classroom, Moodle, SimCity, Coursera, PayPal, Apple Pay, Google Pay, Interaktiv O'quv Platformalari.

ЦИФРОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ КАК СРЕДСТВО ФОРМИРОВАНИЯ ЦИФРОВЫХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ НАВЫКОВ В НАЧАЛЬНОМ ОБРАЗОВАНИИ

Шарипова Гузал Джуманазар кизи

2-курс магистр ТГПУ им.Низами

Аннотация: В данной статье описано, как цифровые технологии могут использоваться в начальном образовании для формирования цифровых экономических навыков и как эти технологии помогают в формировании навыков.

Ключевые слова: цифровые технологии, цифровая экономика, навыки, Google Classroom, Moodle, SimCity, Coursera, PayPal, Apple Pay, Google Pay, платформы интерактивного обучения.

DIGITAL TECHNOLOGIES AS A MEANS OF DEVELOPING DIGITAL ECONOMIC SKILLS IN PRIMARY EDUCATION

Sharipova Guzal Jumanazar's daughter

2nd year master of TSPU named after Nizami

Annotation: This article describes how digital technologies can be used in primary education to develop digital economic skills and how these technologies help in the formation of skills.

Keywords: digital technologies, digital economy, skills, Google Classroom, Moodle, SimCity, Coursera, PayPal, Apple Pay, Google Pay, interactive learning platforms.

Kirish: Bugungi kunda raqamli texnologiyalar hayotimizning ajralmas qismiga aylanib bormoqda. Internet, mobil qurilmalar, kompyuter dasturlari va boshqa raqamli vositalar ta'lim sohasida ham katta o'zgarishlarga olib kelmoqda. Ayniqsa, boshlang'ich ta'limda raqamli texnologiyalardan foydalanish o'quvchilarga iqtisodiy ko'nikmalarni o'zlashtirishda katta yordam beradi. Raqamli texnologiyalar nafaqat bilimlarni o'qitish, balki ularni amaliyotda qo'llash imkoniyatlarini ham yaratadi. Ushbu maqolada raqamli texnologiyalarni boshlang'ich ta'limda raqamli iqtisodiy ko'nikmalarni shakllantiruvchi vosita sifatida qanday ishlatish mumkinligi haqida so'z yuritamiz.

Adabiyotlar tahlili: „2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi“da keltirilgandek „yashil iqtisodiyot“ texnologiyalarini barcha sohalarga jadal targ'ib qilish, shuningdek bu sohalar islohi yo'lida unumli foydalanish zamonning dolzarb talabi hisoblanadi.¹ Shu jumladan „milliy iqtisodiyotni jadal rivojlantirish va yuqori o'sish sur'atlarini ta'minlash“ maqsadi belgilanga 3-ustuvor vazifa sifatida.² „O'zbekiston-2030“ strategiyasida ham iqtisodiyot bosh mazu sifatida qaralib, „barqaror iqtisodiy o'sish orqali daromadi o'rtachadan yuqori bo'lgan davlatlar qatoridan o'rin olish“³ bu ko'zlangan maqsadlarga erishishda raqamli iqtisodiy jamiyatga munosib fuqarolarni tarbiyalash albatta boshlang'ich ta'limda raqamli texnologiyalar orqali sifatli ta'lim berishdan boshlanadi. O'tkir Turaqulov: O'zbekiston pedagogika institutida matematik ta'lim va iqtisodiy ta'limning integratsiyasiga oid tadqiqotlar olib borgan. John R. Berg: Iqtisodiy ta'lim va matematik ta'limning integratsiyasi bo'yicha tadqiqotlar olib borgan. Paul Samuelson: Nobel mukofoti sovrindori bo'lib, iqtisodiy ta'limda matematik usullarni qo'llashning asosiy tamoyillarini ishlab chiqqan.

Raqamli Texnologiyalarning Boshlang'ich Ta'limdagi O'rni

Boshlang'ich ta'limda raqamli texnologiyalarning o'rni kundan-kunga ortib bormoqda. Kompyuterlar, smartfonlar, interaktiv ta'lim platformalari, simulyatsiyalar va o'yinlar kabi vositalar yordamida o'quvchilarga iqtisodiy tushunchalarni o'rgatish yanada samarali va qiziqarli bo'ladi. Raqamli texnologiyalar nafaqat o'quvchilarga iqtisodiy atamalar va tushunchalarni o'rgatishga, balki ularni real hayotdagi iqtisodiy jarayonlarga tayyorlashga ham yordam beradi.

Raqamli Iqtisodiy Ko'nikmalarni Shakllantirishdagi Muhim Vositalar

1. **Interaktiv O'quv Platformalari** O'quvchilarga iqtisodiy bilimlarni o'rganishda interaktiv o'quv platformalaridan foydalanish juda samarali bo'ladi. Platformalar orqali o'quvchilar nafaqat o'qish, balki turli xil mashqlarni bajarish, testlar topshirish, video darslarni tomosha qilish va amaliy mashg'ulotlar o'tkazish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

¹ <https://lex.uz/> 28.01.2022y. PF-60-son

² <https://president.uz/>

³ <https://lex.uz/> 11.09.2023y. PF-158-son

Misol uchun, **Google Classroom**, **Moodle** yoki **Edmodo** kabi onlayn platformalar iqtisodiy tushunchalarni o'rgatishda keng qo'llanilishi mumkin.

Ko'nikmalar: O'quvchilar iqtisodiy atamalarni o'zlashtirish, byudjetni rejalashtirish, daromad va xarajatlarni tahlil qilish kabi ko'nikmalarni shakllantiradilar.

2. **Raqamli O'yinlar va Simulyatsiyalar** Raqamli o'yinlar va simulyatsiyalar o'quvchilarga iqtisodiy jarayonlarni o'rganishning qiziqarli va interaktiv usulini taqdim etadi. Masalan, **SimCity** yoki **Economics Games** kabi o'yinlar orqali o'quvchilar resurslarni taqsimlash, bozorni boshqarish va iqtisodiy qarorlar qabul qilishni o'rganadilar. Bu o'yinlar o'quvchilarga real iqtisodiy sharoitlarni simulyatsiya qilish, iqtisodiy qarorlarning oqibatlarini ko'rish imkonini beradi.

Ko'nikmalar: O'quvchilar iqtisodiy qarorlarni qabul qilish, tahliliy fikrlash, resurslarni samarali taqsimlash va iqtisodiy muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantiradilar.

3. **Onlayn Resurslar va Ma'lumotlar Bazaalari** Onlayn resurslar, masalan, **Investopedia**, **Khan Academy**, yoki **Coursera** kabi ta'lim platformalari orqali o'quvchilar iqtisodiy bilimlarni kengaytirishlari mumkin. Bu resurslarda iqtisodiy tushunchalar, moliya, xalqaro savdo, soliq tizimi va boshqa iqtisodiy sohalar haqida keng qamrovli materiallar mavjud. Onlayn resurslar yordamida o'quvchilar mustaqil ravishda yangi bilimlarni o'rganishlari, real iqtisodiy holatlarni tahlil qilishlari mumkin.

Ko'nikmalar: O'quvchilar iqtisodiy tahlil qilish, ma'lumotlarni to'plash va ularga asoslangan qarorlar qabul qilish ko'nikmalarini o'zlashtiradilar.

4. **Ma'lumotlarni Vizualizatsiya Qilish Vositalari** **Google Sheets**, **Excel** kabi raqamli vositalar o'quvchilarga iqtisodiy ma'lumotlarni tahlil qilish va vizual tarzda taqdim etishni o'rgatadi. Ular yordamida o'quvchilar byudjetni rejalashtirish, daromad va xarajatlarni kuzatish, grafikalar va diagrammalar yaratish orqali iqtisodiy jarayonlarni yaxshiroq tushunadilar. Ma'lumotlarni vizualizatsiya qilish, o'quvchilarga murakkab iqtisodiy tushunchalarni soddalashtirishda yordam beradi.

Ko'nikmalar: O'quvchilar iqtisodiy ma'lumotlarni tahlil qilish, diagrammalar yaratish va ularni taqdim etishda ishlatish ko'nikmalarini rivojlantiradilar.

5. **Onlayn Tijorat va Raqamli To'lov Tizimlari** Onlayn tijorat va raqamli to'lov tizimlari (masalan, **PayPal**, **Apple Pay**, **Google Pay**) yordamida o'quvchilarga onlayn savdo, to'lovlar va elektron tijoratning asoslarini o'rgatish mumkin. Raqamli iqtisodiyotning ajralmas qismi bo'lgan ushbu tizimlar o'quvchilarga biznesning raqamli jihatlarini tushunishga yordam beradi.

Ko'nikmalar: O'quvchilar onlayn savdo qilish, raqamli to'lov tizimlari orqali tranzaksiyalarni amalga oshirish, onlayn xaridlar va biznesni yuritish ko'nikmalarini o'zlashtiradilar.

Xulosa

Raqamli texnologiyalar boshlang'ich ta'limda raqamli iqtisodiy ko'nikmalarni shakllantirishda kuchli vosita sifatida xizmat qiladi. Ular o'quvchilarga iqtisodiy tushunchalarni qiziqarli va interaktiv tarzda o'rganish imkonini beradi. Raqamli vositalar yordamida o'quvchilar amaliy ko'nikmalarni o'zlashtiradilar, tahliliy fikrlashni rivojlantiradilar va kelajakda raqamli iqtisodiyotda muvaffaqiyatli faoliyat yuritish uchun zarur bo'lgan asoslarni egallaydilar. Shu bilan birga, raqamli texnologiyalarni ta'lim jarayoniga joriy etish, iqtisodiy savodxonlikni oshirish va iqtisodiy bilimlarni kengaytirish uchun samarali vosita sifatida xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. <https://lex.uz/> 28.01.2022y. PF-60-son
2. <https://president.uz/>
3. <https://lex.uz/> 11.09.2023y. PF-158-son
4. Djumaev M.I. Some Considerations of Teaching Mathematics Inuzbek Primary School. Journal of Mathematical & Computer Applications. Received: March 28, 2023; Accepted: April 03, 2023, Published: April 22, 2023 ISSN: 2754-6705 1-5
5. Djumaev M.I. Формирование элементарных математических представлений у детей в дошкольном возрасте с использованием и без наглядных материалов. Глобальный научный потенциал» , ИД ТМБпринт, СПб. № 6 (147) 2023 г. <http://globaljournals.ru/>
6. Djumaev M.I. Methodological principles of the student's independent work form under the supervising of the teacher in process of modern education Musaeva Nargiza Khashimjanovna Master's student of Tashkent state pedagogical universityr's student of Tashkent state pedagogical university <https://doi.org/10.5281/zenodo.7772930>
7. Sharipova G. CONCEPT OF ECONOMIC LITERACY. SCIENCE AND INNOVATION INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL VOLUME 2 ISSUE 11 NOVEMBER 2023